

HPär

21.6.2017

Liikenne- ja viestintäministeriö
kirjaamo@lvm.fi

LVM/1310/03/2016

LUONNOKSESTA HE:KSI LAIKSI AJOKORTTILAIN MUUTTAMISESTA

Lääkäriliitto kiittää mahdollisuudesta esittää näkemyksensä otsikon asiassa. Kuljettajakoulutusta koskevien säädösten uudistamista on valmisteltu Liikenne- ja viestintäministeriössä, ja Lääkäriliittokin on aiemmin marraskuussa 2016 ottanut asiaan kantaa lausunnossaan uudistuksen lähtökohtia käsittelevästä arviomuistiosta. Toteamme yleisesti näkemyksemme erityisesti ajoterveysvaatimusten osalta olevan ennallaan.

Uudistuksen tarkoituksiksi mainitaan EU:n sääntelyä tiukemman kansallisen sääntelyn keventäminen, vaihtoehtoisten opetustapojen mahdollistaminen ja yksilöllisten tarpeiden parempi huomioonottaminen kuljettajakoulutuksessa. Tavoitteena on myös alentaa ajokorttikustannuksia, joista ajo-opetus muodostaa merkittävän osan. Uudistuksella toteutetaan hallitusohjelman kärkihankkeita digitalisaatiosta ja normien purkamisesta.

Lääkäriliitto katsoo uudistuksen tavoitteet tarkoituksenmukaisiksi ja esitettyjen muutosten tukevan uudistuksen tavoitteita.

Ajoterveysvaatimukset ja niiden toteaminen

Liikenneonnettomuuksissa on kaksi selvää riskiryhmää: vasta ajokortin saaneet nuoret henkilöt ja ikääntyvät kuljettajat. Ensin mainitussa ryhmässä suurentuneen onnettomuusriskin taustalla lienee kokemattomuus ja liikennekäyttäytymiseen liittyvät asenteet, jälkimmäisessä ryhmässä taas ikääntymisen ja sairauksien aiheuttama havainto- ja toimintakyvyn huononeminen.

Ensin mainitun ryhmän osalta on tarkoituksenmukaista korostaa kuljettajan tutkintoa suoriutumisen ja osaamisen arvioinnissa määrämuotoisen opetuksen ja rutiininomaisten terveystarkastusten sijaan. Nuorten kuljettajien asenneongelmaan puuttumista tukee myös lakiehdotuksen esitys uusien kuljettajien rikkomusseurannan tehostamisesta ja ajokortin palauttamisen edellytykseksi asetettavasta riskikäyttäytymistä ja sen vaikutuksia liikenneturvallisuuteen käsittelevästä lisäkoulutuksesta.

Lakimuutoksessa ehdotetaan lääkärintarkastuksista luopumista muita kuin kuorma- ja linja-auton ajokortteja myönnettäessä ja uusittaessa siten, että ryhmän 1 ensimmäistä ajokorttia haettaessa lääkärintarkastus voitaisiin korvata vakuutuksella terveysvaatimusten täyttymisestä. Lisäksi ryhmän 1 ajokortteja uudistettaessa lääkärintarkastus vaadittaisiin vasta, kun hakija olisi täyttänyt 70 vuotta. Asiaa perustellaan sillä, että iäkkäillä onnettomuusriskin on todettu kasvavan vasta noin 75 -vuotiaana.

Käytännössä suurin osa ensimmäistä ajokorttia hakevista henkilöistä on terveitä nuoria tai korkeintaan keski-ikäisiä henkilöitä. Nuorilla hakijoilla hyväksytään nykyään lääkärintarkastuksena nuorison terveystodistus, jonka voimassaoloaika on viisi vuotta. Todistuksen voimassaoloaikana tässä ikäryhmässä sinällään harvinaisia ajokykyyn vaikuttavia sairauksia kyllä ehtii ilmetä. Nuorison terveystodistusta onkin pidettävä tarpeettomana ja toisaalta epäluotettavana osoituksena ajokortinhakijan ajoterveydestä.

Kannattammekin lakiluonnoksen ehdotusta rutiininomaisista lääkärintarkastuksista luopumisesta ryhmän 1 kuljettajilta ensimmäistä ajokorttia haettaessa. Mikäli syntyy epäily ajokykyyn vaikuttavasta terveysongelmasta joko terveystodistuksen perusteella tai muuten, lääkärintarkastus on luonnollisesti edellytettävä. Lääkärintarkastusten laatua tulisi kuitenkin kehittää lisäämällä lääkärien ajoterveyskoulutusta ja keskittämällä ajoterveystarkastuksia erityisesti tähän toimintaan koulutetuille lääkäreille.

Ikääntyvien ja/tai monisairaiden kuljettajien kohdalla liikenneonnettomuusriskin vähentämiseksi ajoterveyden arviointi lääkärintarkastuksilla on tarkoituksenmukainen ratkaisu. Lakiehdotuksen muutosesitys, jolla vasta 70 vuotta täyttäneiltä terveiltä ryhmän 1 ajokortin omaavilta kuljettajilta terveystarkastus edellytettäisiin, ei mielestämme liikenneturvallisuutta vaaranna. Haluamme kuitenkin korostaa, että myös ajokokeen käyttö ikääntyneiden kuljettajien ajokyvyn arvioinnissa olisi usein tarkoituksenmukaista, ja ajokokeen käyttöä tulisi tässä ryhmässä ajosuoriutumisen arvioinnissa lisätä selvästi nykyisestäään.

Kunnioittaen

SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO ry.

MARJO PARKKILA-HARJU
Marjo Parkkila-Harju
puheenjohtaja

HEIKKI PÄRNÄNEN
Heikki Pärnänen
johtaja